

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.03.2019, sp. zn. 27 Cdo 3885/2017, ECLI:CZ:NS:2019:27.CDO.3885.2017.1

Číslo: 9/2020

Právní věta:

Ze zdůvodnění návrhu usnesení valné hromady podle § 407 odst. 1 písm. f) z. o. k. by mělo být akcionářům bez vynaložení nepřiměřeného úsilí a času seznatelné, proč představenstvo (popř. jiná osoba svolávající valnou hromadu) navrhuje, aby valná hromada o dané záležitosti rozhodla, a proč se tak má stát navrhovaným způsobem. S účinností od 1. 1. 2014 může řádná účetní závěrka zpracovaná za předchozí účetní období sloužit jako podklad pro rozhodnutí valné hromady o rozdělení zisku akciové společnosti až do konce následujícího účetního období. S účinností od 1. 1. 2014 může valná hromada akciové společnosti rozdělit zisk i tak, že jeho část rozdělí (jako tantiému) členům volených orgánů akciové společnosti, aniž by (současně) rozdělila zisk (jeho část) i mezi akcionáře, a to za předpokladu, že rozdělení (části) zisku mezi členy volených orgánů (či jiné osoby odlišné od akcionářů) připouští stanovy společnosti (§ 34 odst. 1 in fine z. o. k.) a že pro nerozdělení (zbývající části) zisku mezi akcionáře jsou dány důležité důvody. Důležitým důvodem pro nerozdělení (části) zisku mezi akcionáře může být i ujednání obsažené ve stanovách upravující nakládání se ziskem společnosti.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.03.2019

Spisová značka: 27 Cdo 3885/2017

Číslo rozhodnutí: 9

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Akcionář, Akciová společnost, Neplatnost právních jednání (o. z.) [Právní jednání (o. z.)], Valná hromada

Předpisy: § 258 o. z.

§ 34 odst. 1 předpisu č. 90/2012Sb.

§ 348 odst. 1 předpisu č. 90/2012Sb.

§ 407 odst. 1 písm. f) předpisu č. 90/2012Sb.

§ 428 předpisu č. 90/2012Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání navrhovatelů zrušil usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 2. 2017, sp. zn. 14 Cmo 288/2015, a usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. 1. 2015, sp. zn.

I. Dosavadní průběh řízení

1. Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 30. 1. 2015 (v písemném vyhotovení chybně uvedeno 30. 1. 2014), č. j. 13 Cm 915/2014-86, zamítl návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti Teplárna S., a. s. (dále jen „společnost“), konané dne 29. 5. 2014, o rozdělení zisku za rok 2013 (výrok I.), a rozhodl o nákladech řízení (výrok II.).

2. Vyšel přitom z toho, že:

[1] Dne 29. 5. 2014 přijala valná hromada společnosti usnesení, kterým rozdělila zisk za rok 2013 v celkové výši 9 867 821 Kč tak, že přiděl do sociálního fondu činil 1 861 584 Kč a nerozdělený zisk 8 600 237 Kč (dále též jen „valná hromada“ a „usnesení valné hromady“ či „usnesení o rozdělení zisku“).

[2] Pozvánka na valnou hromadu obsahovala (mimo jiné):

- bod 6 označený jako „Řádná účetní závěrka za rok 2013, návrh na rozdělení zisku za rok 2013“ se zdůvodněním: „Podle názoru představenstva účetní závěrka poskytuje věrný a poctivý obraz o předmětu účetnictví a finanční situaci společnosti. Účetní závěrka v plném rozsahu, Zpráva o podnikatelské činnosti společnosti a o stavu jejího majetku a Zpráva o vztazích jsou uveřejněny na internetových stránkách společnosti www.tst.cz po dobu 30 dnů přede dnem konání valné hromady a jsou součástí výroční zprávy za rok 2013, která bude akcionářům předložena na valné hromadě konané 29. 5. 2014. Všechny uvedené zprávy jsou také k nahlédnutí po dobu 30 dnů přede dnem konání řádné valné hromady v sídle společnosti...“;

- bod 9 označený jako „Schválení řádné účetní závěrky za rok 2013, rozhodnutí o rozdělení zisku 2013“, k němuž bylo – kromě konkrétního návrhu usnesení [viz výše ad 1)] – uvedeno: „Důvodem je působnost valné hromady v rozhodování o schválení řádné účetní závěrky a o rozdělení zisku. Účetní závěrka byla auditována a přezkoumána dozorčí radou. Se závěry auditora a dozorčí rady budou akcionáři seznámeni na valné hromadě.“

[3] Valné hromady se zúčastnilo 27 akcionářů vlastnících akcie, se kterými bylo spojeno 93,79 % všech hlasovacích práv. Usnesení o rozdělení zisku bylo přijato váhou 97,39 % hlasů přítomných akcionářů.

[4] Navrhovatelé se jednání valné hromady nezúčastnili.

[5] Podle čl. 13 odst. 1 písm. n) stanov společnosti (ve znění účinném od 24. 5. 2012) do působnosti valné hromady náleží schvalování pravidel pro použití sociálního fondu.

[6] Podle čl. 27 stanov společnosti (ve znění účinném od 24. 5. 2012) společnost vytváří ze zisku sociální fond. Pravidla pro zřízení tohoto fondu, pro jeho doplnění a použití stanoví valná hromada. V rámci valnou hromadou stanovených pravidel rozhoduje o použití fondu představenstvo.

3. Na tomto základě soud prvního stupně dovodil, že pozvánka na valnou hromadu obsahovala zdůvodnění přijatého usnesení o rozdělení zisku tak, jak je vyžaduje § 407 odst. 1 písm. f) zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích; dále jen „z. o. k.“).

4. Zdůvodnění k bodu 9 sice bylo pouze formální a nesplňovalo zákonné požadavky, nicméně související bod 6 odkazoval na zprávy podrobně popisující ekonomický stav společnosti, z nichž bylo

možné získat dostatečný obraz o tom, jaká byla finanční situace společnosti.

5. Ustanovení § 407 odst. 1 písm. f) z. o. k. nevyžaduje tak rozsáhlé odůvodnění, aby „pouze z něho vyplynula věcná přezkoumatelnost navrhovaného usnesení“. Obsahuje-li pozvánka vedle formálního zdůvodnění návrhu usnesení o rozdělení zisku i odkazy na podrobné dokumenty o ekonomickém stavu společnosti, je z hlediska zákonného požadavku na zdůvodnění dostatečná.

6. Soud prvního stupně – poukazuje na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2014, sp. zn. [29 Cdo 3059/2011](#), uveřejněné pod č. 58/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 58/2014“) – dále dovodil, že případné nedostatky zdůvodnění v pozvánce lze odstranit využitím práva na vysvětlení důvodů (ne)rozdělení zisku (§ 357 a násl. z. o. k.). Absence relevantního zdůvodnění návrhu usnesení může být důvodem neplatnosti pouze ve spojení s porušením práva na vysvětlení. V projednávané věci se navrhovatelé valné hromady nezúčastnili, a tak práva na vysvětlení nevyužili. Pro přijetí usnesení o rozdělení zisku „hlasovalo 97,39 % přítomných akcionářů“ (valné hromady se zúčastnilo 27 akcionářů „vlastnících 93,79 % akcií“). „Soud nepochybuje, že si“ (akcionáři) „byli vědomi, že důvodem nerozdělení zisku je ekonomická situace společnosti.“

7. Vysoká zadluženost společnosti (plynoucí ze Zprávy o podnikatelské činnosti společnosti a o stavu jejího majetku; dále jen „Zpráva o podnikatelské činnosti“ či „Zpráva“) byla – podle názoru soudu – důležitým důvodem pro nerozdělení zisku mezi akcionáře ve formě dividend. „Není pochyb“, že i akcionáři vyhodnotili ekonomickou situaci společnosti jako důležitý důvod pro nerozdělování zisku, když usnesení o rozdělení zisku přijali „drtivou většinou“.

8. Příděl do sociálního fondu zřízeného v souladu se zákonem a stanovami nebyl podle soudu rozdělováním zisku; všechny prostředky zůstaly v majetkové sféře společnosti. Rozhodnutí o takovém přídělu proto nebylo v rozporu ani se zákonem a stanovami společnosti, ani s judikaturou Nejvyššího soudu (usnesením ze dne 25. 2. 2010, sp. zn. [29 Cdo 1326/2009](#), uveřejněným pod č. 13/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek; dále jen „R 13/2011“).

9. K námitce rozporu obsahu usnesení valné hromady s dobrými mravy soud uvedl, že rozhodnutí valné hromady je „nemravné“ jen tehdy, je-li „nemravný“ proces jeho přijetí v důsledku zneužití hlasovacího práva. To nebylo v projednávané věci tvrzeno, nelze tedy dovodit ani rozpor obsahu přijatého usnesení s dobrými mravy.

10. Závěrem soud prvního stupně konstatoval, že tvrzení, podle něhož dozorčí rada nemohla řádně přezkoumat neodůvodněný návrh na rozdělení zisku, „nemá souvislost s hodnocením platnosti přijatého usnesení“.

11. K odvolání navrhovatelů Vrchní soud v Praze ve výroku označeným usnesením potvrdil usnesení soudu prvního stupně (první výrok) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (druhý výrok).

12. Odvolací soud předeslal, že vzhledem ke kontinuitě právní úpravy jsou závěry [R 13/2011](#) a [R 58/2014](#) přijaté za účinnosti zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“), aplikovatelné též v poměrech zákona o obchodních korporacích.

13. Podle odvolacího soudu představenstvo společnosti v projednávané věci odůvodnilo navržené usnesení o rozdělení zisku odkazem (mimo jiné) na Zprávu o podnikatelské činnosti dostupnou po dobu 30 dnů přede dnem konání valné hromady na internetových stránkách společnosti a v jejím sídle, přičemž z této zprávy vyplývá pro akcionáře potřebný přehled o ekonomické situaci společnosti. Argumentace navrhovatelů, že neodůvodněnost návrhu na rozdělení zisku bránila dozorčí radě tento návrh přezkoumat a kvalifikovaně se k němu vyjádřit, tedy rovněž neobstojí.

14. Správný je i závěr soudu prvního stupně, že tvorba sociálního fondu představuje užití části zisku

společnosti v její prospěch a že takto vyčleněné finanční prostředky zůstávají v majetkové dispozici společnosti (na rozdíl od případně vyplacených tantiém či dividend). Valnou hromadou schválený příděl do sociálního fondu tak nepředstavuje „překážku pro platné rozhodnutí valné hromady“ o tom, že zbývající část zisku za rok 2013 zůstane nerozdělena a není ani v rozporu s dobrými mravy.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

15. Proti usnesení odvolacího soudu podali navrhovatelé společné dovolání, opírajíce jeho přípustnost o § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), uplatňující dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř. a navrhujíce, aby Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu, jakož i soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

16. Dovolatelé mají za to, že napadené usnesení odvolacího soudu závisí na zodpovězení otázek hmotného práva, při jejichž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu a které v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyly vyřešeny, a sice otázek, zda:

[1] z pohledu § 407 odst. 1 písm. f) z. o. k. je přípustné, aby pozvánka na valnou hromadu co do zdůvodnění navrhovaných usnesení pouze odkázala na jiný dokument (Zprávu o podnikatelské činnosti),

[2] zdůvodnění návrhu usnesení o (ne)rozdělení zisku je přípustné nahradit pouze odkazem na možnost seznámení se akcionářů s ekonomickým stavem společnosti (ve zprávě představenstva a ve výroční zprávě), bez návaznosti na konkrétní návrh na naložení se ziskem společnosti,

[3] dozorčí rada může řádně přezkoumat návrh usnesení o rozdělení zisku, není-li tento věcně zdůvodněn, a zda absence přezkumu návrhu dozorčí radou je důvodem pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady,

[4] rozhodnutí o přidělu části zisku do fondu zřízeného stanovami společnosti představuje rozhodnutí o rozdělení zisku a je přípustné, aniž by současně bylo rozhodnuto o rozdělení zisku i pro akcionáře (o výplatě dividend) [zde odkazují na [R 13/2011](#)],

[5] rozhodnutí o přidělu části zisku do fondu zřízeného stanovami společnosti může být v rozporu s dobrými mravy.

17. Dovolatelé předně namítají, že zdůvodnění návrhu usnesení valné hromady akciové společnosti musí být uvedeno v samotné pozvánce a že odkaz na dokumenty mimo pozvánku není přípustný. Zpráva o podnikatelské činnosti posuzovaná v projednávané věci má 68 stran, soudy přijatý závěr dovedený ad absurdum proto může vést k šikaně akcionářů, jež by si informace, které mají být zřejmé z pozvánky, museli dohledávat v dokumentech „o rozsahu desítek až stovek stran“.

18. Ve Zprávě jsou uvedeny jen obecné informace o ekonomickém stavu společnosti, žádné konkrétní zdůvodnění usnesení o rozdělení zisku. Ze Zprávy nelze vyčíst (v rozporu se závěry [R 58/2014](#)) ani důvod, proč by akcionářům společnosti nemohl být vyplácen podíl na zisku v podobě dividend. Text Zprávy je již několik let obdobný, dochází pouze k jeho drobným aktualizacím. „Např. v roce 2013 byla vyplacena dividenda 10 Kč na akcii, ačkoli podle výroční zprávy z roku 2012 mělo právě v roce 2013 dosáhnout zadlužení společnosti maxima.“

19. Podle dovolatelů nelze povinnost zdůvodnit návrh usnesení již v pozvánce bagatelizovat a klást důraz na právo na vysvětlení i proto, že dle § 361 odst. 2 z. o. k. musí akcionáři uplatňovat své protinávrhy k záležitostem zařazeným na pořad valné hromady ještě před jejím konáním. K tomu potřebují znát zdůvodnění návrhů usnesení, jež mají být valnou hromadou přijata.

20. Ke kvalifikovanému rozhodnutí akcionářů o schválení představenstvem navrženého rozdělení zisku je dle názoru dovolatelů nezbytný řádný přezkum návrhu usnesení dozorčí radou. Otázkou, zda dozorčí rada mohla řádně přezkoumat návrh na rozdělení zisku v projednávané věci, když tento návrh nebyl věcně odůvodněn, se soudy obou stupňů nezabývaly.

21. Dovolatelé taktéž brojí proti závěru odvolacího soudu, podle něhož peněžní prostředky přidělené do sociálního fondu zůstaly v majetku společnosti. Podle dovolatelů tomu tak nebylo, neboť příděl do sociálního fondu nelze připodobnit k přídělu do dříve povinného rezervního fondu. Prostředky sociálního fondu společnosti jsou na základě rozhodnutí představenstva každoročně rozdělovány třetím osobám (zaměstnancům), jde tedy o formu rozdělování zisku. Na příděl do sociálního fondu je nezbytné nahlížet obdobně jako na rozdělování zisku v podobě tantiém, tedy tak, že příděl do sociálního fondu není možný bez současného rozhodnutí o výplatě podílu na zisku pro akcionáře ve formě dividend. Jinak by mohlo v praxi docházet k obcházení zákazu výplaty tantiém bez současné výplaty dividend zřízením dobrovolného „sociálního“ fondu, z něhož by se hradily odměny orgánům společnosti.

22. Nadto je příděl do sociálního fondu v projednávané věci rozporný s dobrými mravy, neboť jeho výše je stanovena metodou „čím vyšší mzdy, tím vyšší příděl“ bez vazby na dosažený zisk. Management a zaměstnanci společnosti tak nejsou motivováni k dosahování vyššího zisku, způsob stanovení přídělu je v rozporu se zájmy akcionářů a akcionáře poškozují.

III.

Přípustnost dovolání

23. Nejvyšší soud předesílá, že rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (účinné do 29. 9. 2017), podle kterého Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm, se podává z části první, článku II bodu 2 zákona č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

24. Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř. k řešení jím otevřených (v judikatuře Nejvyššího soudu dosud v poměrech právní úpravy účinné od 1. 1. 2014 neřešených) otázek posuzování platnosti usnesení valné hromady akciové společnosti o rozdělení zisku.

IV.

Důvodnost dovolání

25. Dovolání je i důvodné.

I. K výkladu § 407 odst. 1 písm. f) z. o. k.

26. Podle § 407 odst. 1 písm. f) z. o. k. pozvánka na valnou hromadu obsahuje (mimo jiné) návrh usnesení valné hromady a jeho zdůvodnění.

27. Právo účastnit se jednání valné hromady a podílet se tak na řízení společnosti patří mezi základní práva akcionářů. Účelem právní úpravy svolání valné hromady je zajistit, aby akcionáři mohli toto své právo realizovat; zákon proto upravuje jak formu a obsahové náležitosti pozvánky, tak i lhůtu, v jaké je třeba pozvánku akcionářům oznámit (tak, aby si mohli vytvořit předpoklady pro účast na jednání valné hromady). Povinností společnosti (osob, které valnou hromadu svolávají) je učinit vše, co po ní lze spravedlivě požadovat, aby odpovídající informovanost akcionářů zajistila (v poměrech právní úpravy účinné do 31. 12. 2013 srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 4. 2009, sp. zn. [29 Cdo 3469/2008](#)).

28. Pozvánka na valnou hromadu musí akcionářům poskytnout dostatečné informace nezbytné k tomu, aby se dozvěděli nejen kdy a kde se bude valná hromada konat, ale (mimo jiné) také jaké záležitosti bude projednávat (srov. zejména ustanovení § 407 z. o. k.), aby se mohli (v dostatečném časovém předstihu) na valnou hromadu připravit se znalostí věci a aby mohli uvážit, jak budou se svými akcemi hlasovat, případně zda a komu udělí plnou moc k účasti na valné hromadě a jaké svému zmocněnci udělí pokyny, aby za ně na valné hromadě hlasoval, zda budou požadovat vysvětlení záležitostí týkajících se společnosti či jí ovládaných osob v souladu s § 357 a násl. z. o. k., zda uplatní návrhy či protinávhrhy (§ 361 a násl. z. o. k.), zda podají protesty a jak je odůvodní (§ 424 z. o. k.), popř. zda se budou domáhat doplnění pořadu jednání v souladu s § 369 z. o. k.

29. Za tím účelem vyžaduje ustanovení § 407 odst. 1 písm. f) z. o. k., aby pozvánka na jednání valné hromady obsahovala (vedle dalších náležitostí) i návrh usnesení valné hromady a jeho zdůvodnění (k odlišnosti od právní úpravy účinné do 31. 12. 2013 srov. ustanovení § 184a odst. 3 obch. zák. a důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2016, sp. zn. [29 Cdo 4814/2015](#)). Návrh usnesení musí být uveden zásadně v takové podobě, aby o něm mohlo být bez dalšího hlasováno. Zdůvodnění pak musí poskytnout akcionářům alespoň základní informace nutné pro posouzení důvodů, pro něž je přijetí usnesení navrhováno.

30. Z řečeného se podává, že pozvánka na valnou hromadu může být v závislosti na konkrétních okolnostech (pořadu jednání, typu záležitostí, které mají být projednány, poměrech dané společnosti atd.) značně obsáhlá. Např. má-li valná hromada rozhodovat o změně stanov společnosti, musí pozvánka obsahovat – jakožto součást návrhu usnesení valné hromady – celé znění navrhovaných změn stanov (nestačí tudíž do pozvánky uvést toliko charakteristiku podstaty navrhovaných změn stanov, jak to umožňovalo ustanovení § 184a odst. 6 obch. zák.). Je-li přitom navrhovaná změna stanov rozsáhlá, lze (zpravidla pro přehlednost) text změny stanov pojmut do samostatné přílohy, jež bude součástí pozvánky, a v návrhu usnesení uvést, že valná hromada schvaluje změnu stanov ve znění uvedeném v (konkrétní) příloze. Obdobně schvaluje-li valná hromada účetní závěrku či smlouvu o výkonu funkce, musí být účetní závěrka či schvalovaná smlouva součástí návrhu usnesení, přičemž je lze – zejména pro lepší přehlednost – umístit do samostatné přílohy pozvánky (jež bude součástí pozvánky a na niž se odkáže v textu návrhu usnesení).

31. Důvody, pro které je navrhováno přijetí určitého usnesení, by zásadně měly být uvedeny stručně, jasně a výstižně. Ze zdůvodnění by akcionářům mělo být (bez vynaložení nepřiměřeného úsilí a času) zřejmé, proč představenstvo (popř. jiná osoba svolávající valnou hromadu) navrhuje, aby valná hromada o dané záležitosti rozhodla, a proč se tak má stát navrhovaným způsobem. Jeví-li se s ohledem na konkrétní okolnosti jako vhodné, či dokonce nezbytné, aby tyto důvody byly rozvedeny podrobněji, lze – obdobně jako v případě návrhů usnesení příkladmo uvedených výše – tyto důvody uvést v textu pozvánky stručně a dále je rozvést v samostatné příloze (jež bude součástí pozvánky a na niž se odkáže v textu pozvánky, v části zdůvodnění návrhu usnesení).

32. Vydala-li společnost toliko zaknihované akcie na jméno, jako je tomu v projednávané věci, oznamuje svolání valné hromady akcionářům dvěma způsoby. Pozvánku uveřejňuje na svých internetových stránkách a současně ji buď zašle akcionářům na adresu uvedenou v seznamu akcionářů, nebo ji akcionářům oznámí jiným způsobem určeným stanovami, jenž nahrazuje zasílání pozvánky na adresu akcionáře (§ 406 odst. 1 z. o. k.).

33. Obě formy (podoby) pozvánky na valnou hromadu (tj. pozvánka uveřejněná na internetových stránkách a pozvánka rozesílaná akcionářům, popř. oznamovaná jiným způsobem nahrazujícím písemnou pozvánku) by zásadně měly být identické. Nicméně je-li pozvánka v konkrétním případě s ohledem na zákonné náležitosti obsáhlá (zpravidla s ohledem na počet a rozsah příloh), společnost ji může v plném rozsahu (tj. včetně všech příloh) uveřejnit toliko na svých internetových stránkách a v písemné pozvánce (rozesílané akcionářům), popř. ve formě ji nahrazující, ohledně rozsáhlejších částí

pozvánky odkázat na pozvánku uveřejněnou na internetových stránkách. Takto lze např. odkázat na účetní závěrku, na znění rozsáhlejších návrhů změn stanov či smluv, jež má valná hromada schvalovat. Takový postup bude zpravidla pro společnost méně nákladný, aniž by současně odporoval shora vyloženému účelu právní úpravy svolání valné hromady (opačný závěr odůvodněný specifickými okolnostmi však nelze zcela vyloučit).

34. Řečené platí obdobně i tehdy, je-li potřebné či vhodné obsáhlejší zdůvodnění návrhu usnesení. I v tomto případě lze do písemné pozvánky (či do pozvánky ji dle stanov nahrazující) uvést toliko základní informace a v podrobnostech odkázat na pozvánku uveřejněnou na internetových stránkách společnosti. Zdůvodnění však vždy musí odpovídat účelu, pro který zákon tuto náležitost pozvánky vyžaduje. Za zdůvodnění návrhu usnesení nelze zpravidla považovat paušální odkaz na rozsáhlé dokumenty obecné povahy, z nichž akcionáři nemohou získat potřebné informace v nezbytném rozsahu bez vynaložení nepřiměřeného úsilí a času.

35. V poměrech projednávané věci společnost zdůvodnila návrh usnesení o rozdělení zisku tím, že daná záležitost spadá do působnosti valné hromady. Uvedené sdělení nelze považovat za zdůvodnění návrhu usnesení o rozdělení zisku ve smyslu § 407 odst. 1 písm. f) z. o. k. V jiných záležitostech, než které spadají do její působnosti, valná hromada rozhodovat nemůže (§ 45 odst. 1 z. o. k. a § 245 in fine zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku). To, že valné hromadě svědčí působnost rozhodnout, je tudíž samozřejmým předpokladem, bez kterého by představenstvo nemohlo navrhopvat přijetí jakéhokoliv usnesení. Tato skutečnost však ničeho nevypovídá o důvodech, pro které představenstvo společnosti navrhuje přijetí konkrétního usnesení. Z informace uvedené v pozvánce na valnou hromadu společnosti tak nelze zjistit, proč představenstvo navrhuje, aby zisk byl rozdělen tak, že určená částka bude přidělena do sociálního fondu a zbytek zůstane na účtu nerozděleného zisku.

36. Jakkoliv i v případě zdůvodnění návrhu usnesení o rozdělení zisku si lze představit, že bude s ohledem na svůj rozsah v podrobnější podobě uvedeno pouze v pozvánce uveřejněné na internetových stránkách společnosti, alespoň stručné zdůvodnění (a odkaz na pozvánku uveřejněnou na internetových stránkách) musí obsahovat i písemná (či ji nahrazující) forma pozvánky. V projednávané věci tomu tak však není; pozvánka neobsahuje žádné zdůvodnění návrhu usnesení o rozdělení zisku ani neodkazuje na zdůvodnění obsažené v pozvánce uveřejněné na internetových stránkách. Požadavku ustanovení § 407 odst. 1 písm. f) z. o. k. proto nevyhovuje.

37. K poukazu soudů nižších stupňů na obsah zprávy o podnikatelské činnosti společnosti a o stavu jejího majetku (dostupné na internetových stránkách společnosti) Nejvyšší soud podotýká, že ze znění pozvánky se nepodává, že by tato zpráva měla odůvodňovat návrh usnesení o rozdělení zisku. Nehledě k tomu skutečnosti uváděné soudem prvního stupně (jež mají plynout z označené zprávy) nelze považovat za stručné, jasné a výstižné uvedení důvodů, pro které představenstvo navrhuje rozdělit zisk jím předestřeným způsobem.

38. Zbývá dodat, že dodatečné vysvětlení nezdůvodněného návrhu usnesení poskytnuté akcionářům na valné hromadě – již s ohledem na výše vyložený účel právní úpravy svolání valné hromady a pozvánky – nedostatek náležitostí pozvánky nenapraví. Může však být důvodem pro nevyslovení neplatnosti usnesení valné hromady podle § 260 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“). I v případě porušení § 407 odst. 1 písm. f) z. o. k. je totiž na místě vždy posuzovat, zda s ohledem na okolnosti konkrétního případu nejsou dány důvody, pro které soud nevysloví neplatnost usnesení valné hromady (§ 428 z. o. k. a § 260 o. z.).

II. K rozhodnutí valné hromady o rozdělení zisku.

39. Z § 34 odst. 1 z. o. k. se podává, že se podíl na zisku stanoví na základě řádné nebo mimořádné

účetní závěrky schválené nejvyšším orgánem obchodní korporace. Lze jej rozdělit pouze mezi společníky, ledaže společenská smlouva určí jinak.

40. Podle § 348 odst. 1 z. o. k. má akcionář právo na podíl na zisku, který valná hromada schválila k rozdělení mezi akcionáře. Neurčí-li stanovy ve vztahu k určitému druhu akcií jinak, určuje se tento podíl poměrem akcionářova podílu k základnímu kapitálu.

41. Právní úprava rozdělování zisku akciové společnosti doznala s účinností od 1. 1. 2014 několika změn; proto nelze bez dalšího přejímat judikatorní závěry přijaté při výkladu obchodního zákoníku.

42. V režimu obchodního zákoníku Nejvyšší soud dovodil, že lhůta ke svolání řádné valné hromady určená (počítaná) od posledního dne účetního období je logicky nejen lhůtou určující, dokdy by měla valná hromada (při řádném a obvyklém chodu věci) odsouhlasit výsledky onoho účetního období, ale též nejzazší lhůtou, ve které lze výsledky účetní závěrky sloužící pro jednání řádné valné hromady pokládat za ty, jež mohou akcionářům sloužit jako reálný obraz účetnictví akciové společnosti, na jehož základě mohou kvalifikovaně rozhodovat o rozdělení zisku. Tedy že (jinak řečeno) po uplynutí lhůty upravené pro svolání valné hromady za účelem projednání řádné účetní závěrky nemůže řádná účetní závěrka zpracovaná za předchozí účetní období sloužit jako podklad pro rozdělení zisku (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2009, sp. zn. [29 Cdo 4284/2007](#), a ze dne 29. 4. 2013, sp. zn. [29 Cdo 2363/2011](#), uveřejněné pod č. 80/2010 a 75/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

43. Ačkoliv i zákon o obchodních korporacích určuje, že podíl na zisku se stanoví na základě řádné nebo mimořádné účetní závěrky schválené nejvyšším orgánem obchodní korporace (§ 34 odst. 1 z. o. k.), a současně upravuje lhůtu pro projednání řádné účetní závěrky akciové společnosti (§ 403 odst. 1 z. o. k.), uvedené závěry se nadále neprosadí. Je tomu tak proto, že zákon o obchodních korporacích – na rozdíl od obchodního zákoníku – výslovně upravuje tzv. insolvenční test (§ 40 odst. 1 z. o. k.), jenž by měl dostačovat pro dosažení cíle sledovaného výkladem přijatým ve shora citovaných rozhodnutích (tj. zabránit vyplacení podílů na zisku „na úkor“ věřitelů společnosti).

44. Nehledě k řečenému nelze přehlížet, že v poměrech zákona o obchodních korporacích se lze shora citovanému judikatorně dovozenému pravidlu o „omezené využitelnosti“ řádné účetní závěrky pro rozdělení zisku poměrně snadno vyhnout tím, že společnost emituje akcie s pevnými podíly na zisku (viz § 276 odst. 3 a § 348 odst. 4 z. o. k.). Právo na pevný podíl na zisku za předchozí účetní období totiž vzniká (neurčí-li stanovy jinak) již k prvnímu dni následujícího účetního období (byl-li zisk v předchozím účetním období vytvořen), přičemž § 348 odst. 4 z. o. k. upravuje (dispozitivně) toliko jeho splatnost. Akcionáři s akciemi s pevným podílem na zisku tak dosáhnou na pevný podíl na zisku bez ohledu na to, zda a kdy valná hromada rozhodne o rozdělení zisku.

45. S účinností od 1. 1. 2014 tudíž řádná účetní závěrka zpracovaná za předchozí účetní období může sloužit jako podklad pro rozdělení zisku až do konce následujícího účetního období.

46. Ani závěry přijaté v [R 13/2011](#), podle kterých valná hromada nemůže stanovit podíl členů představenstva a dozorčí rady na zisku (tantiému), aniž by schválila zisk k rozdělení a podíl akcionářů na takto určeném zisku (dividendu), se již s účinností od 1. 1. 2014 neprosadí.

47. Je tomu tak především proto, že ustanovení § 348 odst. 1 věty první z. o. k. zakládá akcionářům (oproti § 178 odst. 1 obch. zák.) toliko právo na podíl na zisku, který valná hromada schválila k rozdělení mezi akcionáře. Jiným osobám, členy volených orgánů společnosti nevylučuje, lze zisk rozdělit za předpokladu, že to připouští stanovy společnosti (§ 34 odst. 1 in fine z. o. k.). K rozhodnutí valné hromady o změně stanov, jíž má být připuštěno rozdělení zisku (i) jiným osobám než akcionářům, je zapotřebí kvalifikovaná většina hlasů určená ustanovením § 417 odst. 3 z. o. k.

48. I po 1. 1. 2014 však platí, že právo podílet se na zisku společnosti je jedním ze základních práv akcionáře (srov. § 256 odst. 1 z. o. k.); vytvoří-li akciová společnost zisk, může valná hromada rozhodnout o tom, že zisk nebude rozdělen mezi akcionáře, pouze z důležitých důvodů a při respektování zákazu zneužití většiny hlasů (§ 212 o. z.); v poměrech obchodního zákoníku viz [R 58/2014](#).

49. Důležitým důvodem pro nerozdělení zisku mohou být mimo jiné i ujednání obsažená ve stanovách upravující nakládání se ziskem společnosti. Vydá-li např. společnost akcie, s nimiž není právo na podíl na zisku spojeno, nebude mezi akcionáře s těmito akciemi zisk rozdělován. Taktéž ujednají-li si akcionáři ve stanovách, že zisk mezi ně nebude v určené výši či po určitou dobu rozdělován, jde o důležitý důvod pro nerozdělení zisku.

50. Určují-li stanovy, že zisk či jeho část bude rozdělována mezi jiné osoby než akcionáře (např. mezi členy volených orgánů v podobě tzv. tantiém), je (zpravidla) takové ujednání důležitým důvodem pro to, aby tento zisk či jeho část nebyl rozdělen mezi akcionáře. Totéž platí, určují-li stanovy, že zisk či jeho část budou přidělovány do stanovami zřízeného fondu tvořeného ze zisku.

51. Určují-li tudíž stanovy například, že 10 % zisku bude rozděleno mezi členy představenstva a dozorčí rady a dalších 10 % bude přiděleno do (stanovami zřízeného) fondu tvořeného ze zisku, jde o důležitý důvod, pro který valná hromada nerozdělí celkem 20 % zisku mezi akcionáře. Pro nerozdělení zbývajících 80 % zisku musí být dány jiné důležité důvody v souladu se závěry formulovanými v [R 58/2014](#).

52. S účinností od 1. 1. 2014 tedy valná hromada může rozhodnout o rozdělení zisku i tak, že jeho část rozdělí v podobě tantiém mezi členy volených orgánů (za předpokladu, že to připouští stanovy společnosti), popř. ji přidělí do fondu zřízeného stanovami a tvořeného ze zisku, a zbytek zisku ponechá na účtu nerozděleného zisku; i pro nerozdělení zbývajících částí zisku mezi akcionáře však musí být dány důležité důvody. Důležité důvody, pro které představenstvo (popř. jiný svolavatel) navrhuje, aby zisk nebyl rozdělen mezi akcionáře (včetně důvodů, které se podávají ze stanov společnosti), musí být uvedeny v pozvánce na valnou hromadu [srov. § 407 odst. 1 písm. f) z. o. k. a výklad podaný výše].

53. Promítnuto do poměrů projednávané věci řečené znamená, že pro nerozdělení té části zisku, již valná hromada společnosti přidělila v souladu se stanovami do sociálního fondu (zřízeného stanovami), byly dány důležité důvody (jež však měly být uvedeny v pozvánce na valnou hromadu). Jde-li o zbývajících část vytvořeného zisku, pozvánka v rozporu s § 407 odst. 1 písm. f) z. o. k. žádné důležité důvody pro jeho nerozdělení mezi akcionáře neuvádí; ty se nepodávají ani z dosavadních skutkových zjištění.

54. Zbývá dodat, že jakkoliv by absence vyjádření dozorčí rady předvídaného v § 447 odst. 3 z. o. k. mohla představovat důvod pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady o rozdělení zisku, v projednávané věci taková situace nenastala (dozorčí rada své vyjádření k návrhu představenstva předložila).

55. To, jaké podklady si dozorčí rada opatří pro přezkoumání návrhu představenstva na rozdělení zisku, je věcí dozorčí rady, jejíž členové musí jednat s péčí řádného hospodáře a odpovídají za újmu způsobenou společností porušením této povinnosti (srov. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2018, sp. zn. [27 Cdo 1532/2017](#)). Pouze z nedostatku pozvánky na valnou hromadu v podobě absence zdůvodnění návrhu usnesení o rozdělení zisku však nelze usuzovat, že by dozorčí rada pro své rozhodnutí neměla dostatečné podklady (pozvánka na valnou hromadu totiž zpravidla nemůže být jediným podkladem, z něhož dozorčí rada při postupu podle § 447 odst. 3 z. o. k. vychází).

III. K souladu usnesení valné hromady s dobrými mravy.

56. Závěr, podle něhož může být důvodem neplatnosti usnesení valné hromady kapitálové společnosti i jeho rozpor s dobrými mravy (přičemž nemravný může být jak obsah usnesení, tak způsob jeho přijetí), byl přijímán už v poměrech právní úpravy účinné do 31. 12. 2013 (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2011, sp. zn. [29 Cdo 346/2010](#)). S účinností od 1. 1. 2014 tak pro akciovou společnost stanoví výslovně § 428 odst. 2 z. o. k. Při posouzení, zda je určité usnesení valné hromady v rozporu s dobrými mravy (a zda je dán důvod pro vyslovení jeho neplatnosti), je třeba přihlédnout ke všem okolnostem konkrétní věci (srov. pro poměry společnosti s ručením omezeným usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2018, sp. zn. [27 Cdo 1499/2017](#)).

57. Zásada souladu práv, resp. jejich výkonu, s dobrými mravy představuje významný princip, který v odůvodněných případech dovoluje zmírňovat tvrdost zákona a dává soudci prostor pro uplatnění pravidel slušnosti (ekvity). Pojem „dobré mravy“ nelze vykládat pouze jako soubor mravních pravidel užívaných jako korektiv či doplňující obsahový faktor výkonu subjektivních práv a povinností, ale jako příkaz soudci rozhodovat v souladu s ekvitou, což ve svých důsledcích znamená „nastoupení cesty nalézání spravedlnosti“ (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 6. 9. 2005, sp. zn. [I. ÚS 643/04](#), či ze dne 25. 5. 2011, sp. zn. [IV. ÚS 2842/10](#), rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2018, sp. zn. [29 Cdo 3467/2016](#), anebo obdobně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2018, sen. zn. [29 ICdo 64/2016](#), či usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. [27 Cdo 1499/2017](#)).

58. Skutečnosti, v nichž dovolatelé spatřují rozpor usnesení o rozdělení zisku s dobrými mravy (totiž že výše přídelu do sociálního fondu, z něhož jsou poskytována plnění „zaměstnancům a managementu“, není vázána na výši zisku, nýbrž na výši mezd), však samy o sobě rozpor s dobrými mravy nezakládají. Na tom, že se akcionáři rozhodnou v souladu se stanovami podělit o (třeba i významnou) část zisku společnosti se zaměstnanci, nelze bez dalšího shledávat nic nemravného. Nemravnost pak nelze automaticky spatřovat ani v tom, že velikost této části se odvíjí od výše mezd, a nikoliv od výše zisku; zásadně je totiž věcí akcionářů, jak velkou část vytvořeného zisku přenechají v souladu se stanovami třetím osobám (např. zaměstnancům). Žádné další okolnosti, pro které by bylo možné takové rozdělení části zisku považovat v poměrech projednávané věci za nemravné, popř. ze kterých by bylo možné usuzovat na zneužití většiny hlasů akcionářů, dovolatelé nenamítají.

59. Jelikož právní posouzení věci co do řešení otázek, na kterých napadené rozhodnutí spočívá, není správné (dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř. byl uplatněn právem), Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), usnesení odvolacího soudu zrušil. Jelikož důvody, pro které Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí odvolacího soudu, dopadají i na rozhodnutí soudu prvního stupně, Nejvyšší soud zrušil i je a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

60. V dalším řízení soudy nepřehlédnou, že akcionáři se mohou domáhat vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady toliko z důvodů, které byly uplatněny (lhostejno zda jimi osobně či jinou oprávněnou osobou) formou protestu na valné hromadě (§ 424 z. o. k.). Ustanovení § 424 odst. 1 z. o. k. upravuje jako jednu z výjimek pro uvedené omezení i nepřítomnost akcionáře, který podává návrh podle § 428 z. o. k., na jednání valné hromady. Z důvodové zprávy k návrhu zákona o obchodních korporacích se přitom podává, že úprava protestu sleduje zásadu *vigilantibus iura scripta sunt* (bdělým náleží práva) a „zvýšení bezpečnosti vztahů, kdy bude vyšší jistota ohledně platnosti nebo neplatnosti usnesení valné hromady“.

61. Gramatickým výkladem § 424 odst. 1 z. o. k. by bylo možné dovodit, že možnost domáhat se vyslovení neplatnosti usnesení přijatých valnou hromadou bez ohledu na to, zda a které důvody neplatnosti byly uplatněny formou protestu, je otevřena všem akcionářům, kteří se jednání valné hromady – lhostejno proč (z jakých důvodů) – neúčastnili. V důsledku takového výkladu má v řízení

podle § 428 z. o. k. akcionář, který se valné hromady neúčastní bez jakéhokoliv důvodu, lepší postavení než akcionář, který se valné hromady zúčastnil a na jejím rozhodování se podílel.

62. Nicméně gramatický výklad představuje toliko prvotní přiblížení se textu právní normy obsažené ve vykládaném ustanovení (srov. za všechna rozhodnutí např. nález Ústavního soudu ze dne 6. 5. 2004, sp. zn. [III. ÚS 258/03](#), či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 11. 2018, sp. zn. [29 Cdo 5943/2016](#)). Úkolem soudů tak mimo jiné bude posoudit, zda teleologický výklad § 424 odst. 1 z. o. k. nevede – s ohledem na účel, pro který byl protest upraven – k odlišnému závěru než výklad gramatický a zda není namístě popsanou výjimku upravenou v § 424 odst. 1 z. o. k. zúžit toliko na akcionáře, kteří se jednání valné hromady nezúčastnili z vážných (omluvitelných) důvodů.